

วิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลลักษณะทั่วไปของประชากรวัยรุ่น

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

จากโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและประชากรในประเทศไทย ของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เลือกเอาข้อมูลในส่วนที่เป็นการศึกษาวิจัยในเขตชนบท ซึ่งดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนเมษายน - พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยสุ่มตัวอย่างหมู่บ้านที่อยู่นอกเขตเทศบาลจากอำเภอต่าง ๆ ทั่วประเทศ ยกเว้นอำเภอชายแดนที่มีหมู่บ้านกระจัดกระจายไม่มีทางคมนาคม และอำเภอที่มีการปฏิบัติการของศูนย์กลางชั้นรุนแรง และสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งได้แก่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล ได้ดำเนินการวิธีการทางสถิติ สุ่มตัวอย่างแบบการจัดกลุ่มอย่างมีระบบ ซึ่งมีวิธีแบ่งการสุ่มตัวอย่างในเขตชนบทออกเป็น ๓ ชั้น ดังนี้คือ

ขั้นแรก เป็นการสุ่มตัวอย่างระดับอำเภอ ได้แบ่งอำเภอในประเทศไทยออกเป็น ๑๕ กลุ่ม ตามลำดับอัตราส่วนของจำนวนประชากรที่ประกอบอาชีพทางเกษตรต่อจำนวนประชากรในวัยทำงานทั้งหมดในเขตอำเภอนั้น ๆ ในขั้นนี้ได้สุ่มตัวอย่างอำเภอมากลุ่มละ ๑ อำเภอ

ขั้นสอง เป็นการสุ่มตัวอย่างระดับหมู่บ้าน ได้ทำการสุ่มตัวอย่างหมู่บ้านจากอำเภอที่ตกเป็นตัวอย่างมาอำเภอละ ๑ หมู่บ้าน

✳️ ขั้นสาม เป็นการสุ่มตัวอย่างระดับครัวเรือน โดยวิธีการจัดระบบ (Systematic) ได้ทำการสุ่มตัวอย่างครัวเรือนจากหมู่บ้านที่ตกเป็นตัวอย่างมาหมู่บ้านละ ๓๕ ครัวเรือน

ผลการสุ่มตัวอย่างนี้ เลือกได้ ๔๕ หมู่บ้านของ ๑๕ อำเภอทั่วประเทศ จึงมีรายชื่อต่อไปนี้

๑. อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
๒. อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
๓. อำเภอสามเงา จังหวัดตาก
๔. อำเภอปางเงา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๕. อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง
๖. อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
๗. อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
๘. อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
๙. อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
๑๐. อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
๑๑. อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
๑๒. อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
๑๓. อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
๑๔. อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๑๕. อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ในการออกวิจัยปฏิบัติงานภาคสนาม ได้ใช้วิธีสุ่มทั้งในชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย ซึ่งได้ผ่านการอบรมในหน้าที่พนักงานสำรวจจากศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางประชากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนและภรรยา และสตรีที่สมรสแล้วทุกคนในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง อายุไม่เกิน ๖๐ ปี เกี่ยวกับลักษณะโดยทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากร ตามแบบสอบถาม ได้ครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น ๑๔๖ ครัวเรือน

แบบสอบถาม

แบบสอบถามในการสัมภาษณ์เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและประชากรของประเทศไทย ซึ่งผู้ศึกษาได้นำส่วนที่เกี่ยวกับบุตรของหัวหน้าครัวเรือน ลักษณะการประกอบอาชีพ และการศึกษาของวัยรุ่น อายุระหว่าง ๑๑ - ๑๕ ปี ประกอบกับลักษณะต่างทางสังคม เศรษฐกิจ ของบิดามารดาที่มาศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้ จากคำถามที่เกี่ยวข้องกับ

๑. สมาชิกในครัวเรือน
๒. ความสัมพันธ์ทางครอบครัว
๓. ความคาดหวัง และมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรชาย
๔. รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว
๕. ประวัติการย้ายถิ่น
๖. ผู้ที่ตัดสินใจในกิจการของครอบครัว (ถามจากหัวหน้าครัวเรือนชาย)
๗. การติดต่อกับโสดภายนอก
๘. ความเชื่อสิ่งนอกเหนือธรรมชาติ
๘. ผู้ที่ตัดสินใจในกิจการของครอบครัว (ถามจากภรรยาของหัวหน้าครัวเรือน)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้ให้พนักงานสำรวจทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะทางคาบสังคม เศรษฐกิจและประชากรของบุคคลในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- ชาย
๑. ถ้าในครัวเรือนมีคู่สมรสเพียงคู่เดียว ให้สัมภาษณ์สามี
 ๒. ถ้าในครัวเรือนไม่มีคู่สมรสเลย ให้สัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน (เจ้าบ้าน) โดยไม่คำนึงถึงเพศ หรืออายุ

๓. ถ้าในครัวเรือนมีคู่สมรส ๒ คู่หรือมากกว่านั้น ให้เลือกสัมภาษณ์ สามีคนหนึ่งตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ตามลำดับคือ
- ก. สัมภาษณ์สามีที่เป็นเจ้านานที่มีอายุต่ำกว่า ๖๐ ปี และกำลัง อยู่กินกับภรรยา
 - ข. ถ้าเจ้านานไม่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ (ก) ให้สัมภาษณ์ชายที่มี อายุต่ำกว่า ๖๐ ปี แต่งงานแล้วและอยู่กินกับภรรยา โดย พิจารณาว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการทำมาหากินของ ครัวเรือนมากกว่าคู่สมรสภรรยาอื่น ๆ (ไม่นับเจ้านาน)
 - ค. ถ้าไม่สามารถกำหนดได้ว่า ผู้ใดมีความสำคัญต่อการทำมาหา กินของครัวเรือน ให้สัมภาษณ์ชายที่อาวุโสสูงสุดแต่ไม่เกิน ๖๐ ปี แต่งงานแล้วและอยู่กินกับภรรยา

หญิง ให้สัมภาษณ์ภรรยาของชายที่ถูกสัมภาษณ์และหญิงทุกคนในครัวเรือนที่มีอายุ
ต่ำกว่า ๖๐ ปี เคยสมรสแล้ว ไม่ว่าสถานภาพสมรสจะเป็นเช่นไรก็ตาม
เช่น หมาย หรือแยกกันอยู่ก็ตาม

ข้อจำกัดของข้อมูล

เนื่องจากวิทยานิพนธ์นี้ใช้ศึกษาเกี่ยวกับหัวหน้าครัวเรือนโดยตรง ส่วน ใหญ่ศึกษาจากประชากรวัยรุ่น อายุระหว่าง ๑๑ - ๑๙ ปี มีจำนวน ๒,๒๒๖ คน จากครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด ๑,๔๙๖ ครัวเรือน ซึ่งในแต่ละครัวเรือนย่อมมีบุตรใน วัยนี้เกินกว่า ๑ คน ทำให้การศึกษาโดยวิธีเสนอในรูปแบบตารางรอยละ และการ วิเคราะห์ตัวเลขมีความยุ่งยากซับซ้อน การศึกษาในเรื่องนี้จึงจะจำกัดขอบเขตข้อมูล การศึกษา โดยจะเลือกตัวแทนจากกลุ่มเด็กวัยรุ่นอายุ ๑๑ - ๑๙ ปี มาเป็นตัวอย่าง ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการเข้าสู่กำลังแรงงาน หรือการศึกษาต่อจากการศึกษา ภาคบังคับเพียงครอบครัวละ ๑ คน ทั้งนี้โดยเลือกศึกษาเฉพาะบุตรของหัวหน้าครัว

เรือนเท่านั้น และรวมถึงบุตรบุญธรรมด้วย ได้ใช้วิธีทางสถิติศาสตร์ในการจัดกลุ่มตัวอย่างที่มีระบบ (Systematic) โดยมีวิธีการตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

๑. ครอบครัวที่มีจำนวนบุตรในช่วงอายุนี้ ๑ คน เลือกเอาเป็นตัวอย่างทั้งหมด
๒. ครอบครัวที่มีบุตรในช่วงอายุนี้เกิน ๑ คน มีวิธีเลือกดังนี้
 - จัดประเภทจำนวนบุตรที่มีในช่วงอายุนี้เท่ากันไว้ด้วยกัน ตั้งแต่ประเภท ๒ คน, ๓ คน, และมากที่สุด ๘ คน
 - เรียงลำดับบุตรในแต่ละประเภทจากอายุมากมาหาอายุน้อย
 - บุตรตัวอย่างเฉพาะในครอบครัวแรกของแต่ละประเภท จะเลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่าง ๆ มีระบบ และในครอบครัวต่อ ๆ ไปของแต่ละประเภท บุตรตัวอย่างที่เลือกคือบุตรในลำดับที่ต่อจากบุตรที่เลือกในครอบครัวต้นเรียงตามลำดับจากอายุมากมาหาน้อย และเริ่มคนใหม่เป็นวงจร
 - โดยวิธีดังกล่าวนี้ บุตรตัวอย่างที่ใดจะกระจายตามอายุและเพศจากแต่ละครอบครัวที่มีจำนวนทั้งหมด ๔๘๒ คน

เปรียบเทียบประชากรจากการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรตัวอย่างที่ใดจากการเลือกสุ่มอย่างมีระบบ เมื่อเทียบกับประชากรวัยรุ่น ๑๑ - ๑๕ ปี ทุกคน ปรากฏว่ามีอัตราส่วนเฉลี่ยประชากรตัวอย่างประมาณ ๑ : ๒.๕ ของประชากรวัยรุ่นทั้งหมด ซึ่งมีความกระจายตามเพศในแต่ละช่วงอายุใกล้เคียงกันมาก ดังแสดงในตาราง ๑

ตาราง ๑ อัตราส่วนร้อยละของประชากรวัยรุน เปรียบเทียบกับประชากรทั่วไป
 อยาง จำแนกตามช่วงอายุและเพศ

อายุ	ชาย		หญิง		รวม	
	ประชากร วัยรุน	ประชากร ทั่วไป	ประชากร วัยรุน	ประชากร ทั่วไป	ประชากร วัยรุน	ประชากร ทั่วไป
๑๑	๑๒.๑ (๑๓๓)	๑๒.๐ (๕๒)	๑๓.๒ (๑๕๐)	๑๓.๔ (๕๒)	๑๒.๓ (๒๘๓)	๑๒.๓ (๑๐๘)
๑๒	๑๓.๓ (๑๕๐)	๑๔.๓ (๒๕)	๑๒.๖ (๑๘๓)	๑๓.๓ (๕๘)	๑๓.๑ (๒๘๓)	๑๔.๓ (๑๒๓)
๑๓	๑๓.๒ (๑๘๕)	๑๓.๘ (๖๐)	๑๑.๓ (๑๓๕)	๑๕.๖ (๖๕)	๑๒.๕ (๒๘๐)	๑๔.๓ (๑๒๕)
๑๔	๑๒.๑ (๑๓๓)	๑๓.๑ (๕๓)	๑๑.๑ (๑๑๖)	๑๐.๓ (๘๓)	๑๑.๖ (๒๘๕)	๑๑.๓ (๑๐๐)
๑๕	๑๐.๐ (๑๑๐)	๘.๘ (๘๑)	๘.๘ (๑๑๖)	๘.๑ (๓๘)	๑๐.๐ (๒๖๕)	๘.๓ (๓๘)
๑๖	๑๑.๘ (๑๒๕)	๑๐.๖ (๕๖)	๑๑.๐ (๑๒๕)	๑๐.๘ (๕๕)	๑๑.๒ (๒๕๐)	๑๐.๓ (๕๑)
๑๗	๘.๓ (๑๐๓)	๘.๓ (๘๓)	๑๑.๓ (๑๒๕)	๑๑.๓ (๘๓)	๑๐.๕ (๒๒๕)	๑๐.๖ (๕๐)
๑๘	๑๐.๑ (๑๑๑)	๘.๓ (๓๖)	๘.๑ (๕๒)	๗.๖ (๓๐)	๘.๑ (๒๐๓)	๗.๓ (๖๖)
๑๙	๘.๓ (๘๘)	๘.๐ (๓๕)	๑๐.๓ (๑๑๓)	๘.๕ (๓๕)	๘.๖ (๒๑๕)	๘.๖ (๗๐)
รวม	๑๐๐.๐ (๑,๐๘๘)	๑๐๐.๐ (๔๓๕)	๑๐๐.๐ (๑,๑๒๖)	๑๐๐.๐ (๔๐๓)	๑๐๐.๐ (๒,๒๒๖)	๑๐๐.๐ (๘๕๖)

ประชากรตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุต้นจาก ๑๑ - ๑๔ ปี มีจำนวนเกินกว่า ๑๐๐ คนขึ้นไป ส่วนจากอายุ ๑๕ - ๑๘ ปี มีจำนวนน้อยกว่า ต่ำกว่า ๑๐๐ คน ในแต่ละช่วงอายุ แต่โดยเฉลี่ยแล้วเด็กวัยรุ่นจาก ๑๑ - ๑๘ แต่ละปี จะมีจำนวนประมาณร้อยละ ๑๐.๕ และมีจำนวนเพศชายมากกว่าหญิงเพียงเล็กน้อย คือ ๔๓๕ คน และ ๔๑๗ คน ตามลำดับ

จากประชากรตัวอย่างในวัย ๑๑ - ๑๘ ปี เป็นผู้ที่สมรสเพียง ๒๐ คน (ประมาณร้อยละ ๒.๒) ซึ่งเป็นหญิงจากอายุ ๑๖ ปีขึ้นไป ๑๗ คน และเป็นชายเพียง ๓ คน ที่สมรสแล้วอายุ ๑๔ และ ๑๘ ปี

ลักษณะโดยทั่วไปของประชากรวัยรุ่น

๑. สถานภาพในกำลังแรงงาน แบ่งออกกว้าง ๆ เป็น ๒ ลักษณะ คือผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน เป็นผู้มีงานทำและไม่มีงานทำ ผู้ไม่มีงานทำนั้นหมายรวมถึงผู้ที่อยู่บ้านเฉย ๆ หรือทำงานบ้านเพียงเล็กน้อย ส่วนผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน คือนักเรียน

เด็กวัยรุ่นในชนบทส่วนใหญ่เป็นผู้มีงานทำในประเภทเกษตรกรรม ที่ไม่ใช่เกษตรกรรมมีน้อยซึ่งหมายถึงผู้ทำงานประเภทอื่น เช่นการรับจ้าง หรือทำงานประเภทอุตสาหกรรม

จากตาราง ๒ แสดงอัตราการอยู่ในกำลังแรงงานของเด็กวัยรุ่น พบว่า ยอดรวมทั้งหมดทุกอายุของเด็กวัยรุ่นอายุ ๑๑ - ๑๘ ปี มีอัตราส่วนของผู้เป็นนักเรียนเพียงร้อยละ ๒๕.๕ หรือ ๑ ใน ๔ ของประชากรวัยรุ่นทั้งหมด ที่เหลืออีกร้อยละ ๗๔.๕ เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานตามประเภทงานที่ทำ คือ เกษตรกรรม ไม่ใช่เกษตรกรรม และไม่มีการทำ เป็นอัตราร้อยละ ๕๒.๔ , ๗.๔ และ ๑๘.๖ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศปรากฏว่า วัยรุ่นชายมีอัตราส่วนของผู้มีสถานภาพเป็นนักเรียนสูงกว่าวัยรุ่นหญิงเพียงเล็กน้อย คือร้อยละ ๒๕.๖ และ ๒๓.๓ ตามลำดับ อัตราส่วนของผู้

ตาราง ๒ จำนวนร้อยละของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ สถานภาพในกำลังแรงงาน และประเภทของงานที่ทำ

กลุ่มอายุ และเพศ	ประเภทงานที่ทำของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน			รวม	นักเรียน	รวม
	เกษตรกรรม	ไม่ใช่ เกษตรกรรม	ไม่ทำงานทำ*			
๑๑-๑๓						
ชาย	๓๓.๙	๕.๑	๑๖.๔	๕๕.๔	๕๖.๖	๑๑๒.๐ (๑๗๓)
หญิง	๓๕.๖	๔.๕	๒๐.๖	๖๐.๖	๓๙.๕	๑๐๐.๑ (๑๙๐)
รวม	๓๖.๗	๔.๘	๑๘.๕	๖๐.๐	๔๘.๐	๑๑๒.๑ (๓๕๓)
๑๔-๑๖						
ชาย	๕๔.๐	๕.๖	๑๖.๗	๗๖.๓	๒๓.๑	๑๐๐.๐ (๑๕๕)
หญิง	๕๕.๕	๑๑.๙	๑๓.๕	๘๑.๙	๑๕.๑	๑๐๐.๐ (๑๖๖)
รวม	๕๔.๖	๗.๘	๑๕.๑	๘๕.๑	๑๙.๑	๑๐๐.๐ (๒๒๑)
๑๗-๑๙						
ชาย	๖๓.๕	๑๕.๘	๕.๓	๘๔.๖	๑๑.๕	๑๐๐.๐ (๑๑๕)
หญิง	๗๖.๑	๔.๙	๑๑.๗	๙๒.๖	๖.๓	๑๐๐.๐ (๑๑๑)
รวม	๖๙.๘	๑๐.๙	๘.๕	๙๑.๐	๘.๙	๑๐๐.๐ (๒๒๖)
รวมอายุ						
ชาย	๕๑.๗	๗.๖	๑๓.๖	๗๒.๙	๒๕.๖	๑๐๐.๐ (๑๕๕)
หญิง	๕๖.๓	๘.๖	๑๖.๑	๗๖.๑	๒๓.๓	๑๐๐.๐ (๑๖๗)
รวม	๕๖.๕ (๕๕๘)	๗.๘ (๖๗)	๑๔.๖ (๑๖๖)	๗๕.๕ (๖๕๑)	๒๔.๕ (๑.๑๑)	๑๐๐.๐ (๒๒๒) (๒๕๖)

* หมายถึง ผู้ที่ไม่ทำงานทำ, ผู้ที่อยู่บ้านเฉย ๆ หรือช่วยทำงานบ้านเล็กน้อย

ในกำลังแรงงานตามประเภทงานที่ห้ามมีความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงไม่มากนัก คือร้อยละ ๕๔.๔ และ ๕๖.๘ ตามลำดับ ซึ่งอัตราส่วนของเพศชายและหญิงที่ทำงานในสถานเกษตรกรรมและไม้ใจเกษตรกรรม มีความใกล้เคียงกันมาก แต่อัตราส่วนของเพศชายที่ไม่มีงานทำจะน้อยกว่าเพศหญิง คือร้อยละ ๑๓.๖ และ ๑๖.๑ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเด็กชายมีโอกาสเข้าสู่ตลาดแรงงานช่วยทำงานนอกบ้านได้มากกว่าเพศหญิง

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนของผู้ที่ยังเป็นนักเรียนและออกจากโรงเรียนแล้ว ตามกลุ่มอายุ พบว่า อัตราส่วนของนักเรียนจะลดลงตามกลุ่มอายุที่สูงขึ้น คือมีอัตราส่วนของผู้เป็นนักเรียนในกลุ่มอายุ ๑๑ - ๑๓, ๑๔ - ๑๖ และ ๑๗ - ๑๙ ปี ร้อยละ ๔๐.๐, ๑๖.๕ และ ๘.๖ ตามลำดับ ความแตกต่างระหว่างเพศในกลุ่มอายุน้อย (๑๑ - ๑๓ ปี) ต่างกันน้อยมาก แต่ความแตกต่างจะมีมากขึ้นในกลุ่มอายุที่สูงขึ้น คือในกลุ่มอายุ ๑๓ - ๑๕ ปีนี้ เพศชายและเพศหญิงต่างมีอัตราส่วนของผู้เป็นนักเรียนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ ๓๘.๕ และ ๓๘.๔ ตามลำดับ ในกลุ่มอายุ ๑๕ - ๑๖ ปี และ ๑๗ - ๑๙ ปี จะมีความแตกต่างกันมากขึ้น คือ ๒๐.๑ กับ ๑๕.๑ และ ๑๑.๔ กับ ๖.๓ แสดงให้เห็นว่าเมื่ออายุพ้นเกณฑ์การศึกษาบังคับแล้ว เพศชายได้เริ่มการสนับสนุนและฝึกอบรมโดยรัฐบาลมากกว่าเพศหญิง ในขณะที่เกี่ยวกับการเข้าสู่กำลังแรงงานจะเพิ่มขึ้นตามอายุที่สูงขึ้น เป็นอัตราร้อยละ ๒๐.๐, ๔๒.๖ และ ๕๑.๐ ตามลำดับ

๒. ระดับการศึกษา ประชากรวัยรุ่นในชนบทส่วนใหญ่ ร้อยละ ๖๗.๓ จะเรียนหนังสือเพียงแค่ชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.๔) ตามเกณฑ์บังคับเท่านั้น ผู้ที่เรียนสูงกว่า ป.๔ ขึ้นไปว่าจำนวนเพียงร้อยละ ๑๖.๕ ส่วนใหญ่จะเรียนสูงขึ้นไปอีกระดับเดียว คือประถมศึกษาตอนปลาย (ป.๖) เท่านั้น คือจำนวนร้อยละ ๘.๕ ที่เรียนจบชั้น ป.๖ รวมทั้งผู้ที่เรียนสูงกว่า ป.๖ ซึ่งยังมีไม่ถึง ๑๐ ราย

ตาราง ๓ จำนวนร้อยละของเด็กวัยรุ่ม จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ และระดับการศึกษา

กลุ่มอายุ และเพศ	ระดับการศึกษา (ชั้นที่เรียนจบ)							จำนวน
	ไม่เคย เรียน	ต่ำกว่า ป.๔	จบชั้น ป.๕	จบชั้น ป.๕	จบชั้น ป.๖	จบชั้นป.๘ และสูงกว่า	รวม	
<u>๑๑-๑๓</u>								
ชาย	๑.๔	๖๖.๖	๒๐.๗	๔.๖	๔.๓	๔.๗	๑๗๖.๐	๑๗๕
หญิง	๓.๕	๒๑.๔	๕๔.๒	๑.๓	๓.๕	๕.๖	๑๖๖.๐	๑๖๕
รวม	๒.๕	๒๖.๕	๕๕.๗	๓.๕	๓.๗	๕.๑	๑๖๖.๐	๓๔๐
<u>๑๔-๑๖</u>								
ชาย	* ^ก	๑๑.๑	๒๗.๕	* ^ก	* ^ก	๑๖.๖	๑๖๖.๐	๑๕๕
หญิง	* ^ก	๗.๑	๓๓.๐	* ^ก	๕.๖	๕.๕๖	๑๖๖.๐	๑๕๕
รวม	๑.๕	๙.๓	๓๐.๐	๖.๖	๓.๕	๑๓.๐	๑๖๖.๐	๓๑๐
<u>๑๗-๑๙</u>								
ชาย	* ^ก	๕.๓	๓๑.๑	* ^ก	๖.๐	๒๖.๒	๑๖๖.๐	๑๑๕
หญิง	* ^ก	* ^ก	๔๒.๖	๖.๐	* ^ก	๗.๒	๑๖๖.๐	๑๐๗
รวม	๒.๒	๕.๕	๓๖.๕	* ^ก	* ^ก	๑๓.๕	๑๖๖.๐	๒๒๒
<u>รวม</u>								
ชาย	๑.๕	๑๓.๒	๒๕.๖	๕.๕	๒.๓	๑๒.๕	๑๖๖.๐	๔๓๖
หญิง	๓.๕	๑๒.๖	๒๕.๗	๓.๕	๒.๕	๗.๓	๑๖๖.๐	๔๑๑
รวม	๒.๕	๑๒.๕	๒๗.๕	๕.๕	๒.๖	๙.๕	๑๖๖.๐	๘๔๗

^ก ขนาดตัวอย่างต่ำกว่า ๕

ผู้ที่ไม่เคยเรียนหรือไม่เคยเข้าโรงเรียน มีจำนวนร้อยละ ๒.๔ แสดงให้เห็นว่าถึงจะมีกฎหมายบังคับในเรื่องการศึกษา แต่ก็ยังมีเด็กที่หลงเหลือไม่ได้เข้าโรงเรียนอยู่อีก จะมีจำนวนมากในกลุ่มอายุตอนต้น ๑๑ - ๑๓ ปี ซึ่งเป็นวัยที่ยังไม่ทันเกณฑ์บังคับ อาจจะเห็นว่ายังมีโอกาส หรือมีอุปสรรคอื่นที่ทำให้เขาเรียนช้า และจำนวนเด็กหญิงที่ไม่ได้เข้าโรงเรียนมีมากกว่าเด็กชาย คือร้อยละ ๓.๔ และ ๑.๔ ตามลำดับ

ส่วนผู้ที่เรียนหนังสือบ้างแต่ไม่จบชั้น ป.๔ มีจำนวนถึงร้อยละ ๑๖.๕ ซึ่งรวมทั้งผู้ที่กำลังเรียนอยู่และออกจากโรงเรียนแล้ว ในช่วงอายุ ๑๓ - ๑๕ ปี ควรจะเป็นพวกที่เลิกเรียนแล้วเพราะอายุพ้นเกณฑ์บังคับ ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุดในพวกที่เรียนไม่จบชั้น ป.๔ คือร้อยละ ๔.๔ ดังแสดงในตาราง ๓

จากตาราง ๔ ศึกษาเฉพาะเด็กวัยรุ่นที่กำลังเรียนในโรงเรียน แบ่งออกเป็นพวกที่กำลังเรียนในชั้นประถมปีที่ ๔ และต่ำกว่า กับพวกที่กำลังเรียนสูงกว่าระดับชั้นประถมปีที่ ๔ ซึ่งหมายถึงพวกที่เรียนต่อสูงจากระดับการศึกษาภาคบังคับมีจำนวนร้อยละ ๕๖.๕ เมื่อเทียบตามระดับอายุผู้ที่เรียนต่อสูงกว่าชั้นประถมปีที่ ๔ มีจำนวนมากในกลุ่มอายุที่สูงจาก ๑๔ ปีขึ้นไป ต่างกับผู้เรียนต่ำกว่าชั้นประถมปีที่ ๔ จะมีจำนวนมากในกลุ่มอายุน้อย ๑๑ - ๑๓ ปี จากอายุ ๑๔ ปีขึ้นไปจะมีจำนวนน้อยมาก เช่นกลุ่มอายุสูงที่ยังคงเรียนต่ำกว่าชั้นประถมปีที่ ๔ คืออายุ ๑๖ ปี เพศชายมีจำนวนเพียง ๑ คน

ปรกตินักเรียนโดยทั่วไป จะเริ่มเข้าโรงเรียนตั้งแต่อายุ ๘ ขวบ เรียนในชั้นประถมปีที่ ๑ และจบชั้นประถมปีที่ ๔ เมื่ออายุ ๑๑ ปี ถ้าไม่เสียเวลาเรียนซ้ำชั้น จะเห็นได้ว่าเด็กวัยรุ่นในชนบทอายุ ๑๑ ปีแล้ว ยังคงเรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับมีจำนวนถึงร้อยละ ๓๕ อาจเป็นเพราะว่าการเข้าโรงเรียนของเด็กในชนบทนั้น ล้าช้ากว่าปรกติ และอาจมีจำนวนนักเรียนสูงกว่าชั้นมาก ดังที่กลุ่มสมชัย วุฒิปรีชา^{๓๓} ใจขอ

^{๓๓}กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการสัมมนาผู้อำนวยการศึกษาระดับประถมศึกษาชั้น พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๒ หน้า ๔

ตาราง ๔ จำนวนร้อยละของเด็กวัยรุ่นที่กำลังเรียน จำแนกตามอายุและระดับการศึกษา

กลุ่ม อายุ	ร้อยละของเด็กที่กำลังเรียนในโรงเรียน						รวม จำนวน
	ชั้นประถมศึกษา และต่ำกว่า			สูงกว่าชั้นประถมศึกษา			
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
๑๑	๒๕.๗ (๑๙)	๕๕.๓ (๒๕)	๓๕.๐ (๔๔)	๑๕.๖ (๑๑)	๕.๘ (๖)	๒๕.๐ (๑๖)	๑๐๐.๐ (๖๔)
๑๒	๒๖.๘ (๑๘)	๒๓.๘ (๑๑)	๕๓.๑ (๒๕)	๒๘.๘ (๑๓)	๒๕.๓ (๑๕)	๕๖.๘ (๒๔)	๑๐๐.๐ (๕๓)
๑๓	๑๙.๐ (๕)	๑๙.๖ (๕)	๓๘.๘ (๑๐)	๔๒.๓ (๑๑)	๑๙.๖ (๕)	๖๑.๕ (๑๖)	๑๐๐.๐ (๕๖)
๑๔	* ⁿ (๒)	* ⁿ (๒)	* ⁿ (๔)	๘๖.๘ (๕)	๓๕.๑ (๔)	๔๑.๐ (๑๓)	๑๐๐.๐ (๒๑)
๑๕	* ⁿ (๒)	* ⁿ (๑)	* ⁿ (๓)	๖๐.๐ (๕)	* ⁿ (๓)	๘๐.๐ (๑๖)	๑๐๐.๐ (๑๕)
๑๖	* ⁿ (๑)	-	* ⁿ (๑)	๕๘.๓ (๖)	๔๕.๕ (๕)	๕๕.๔ (๑๑)	๑๐๐.๐ (๑๒)
๑๗	-	-	-	๖๐.๕ (๕)	* ⁿ (๓)	๑๐๐.๐ (๔)	๑๐๐.๐ (๔)
๑๘	-	-	-	๖๖.๗ (๖)	* ⁿ (๓)	๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๕)
๑๙	-	-	-	* ⁿ (๒)	* ⁿ (๑)	๑๐๐.๐ (๓)	๑๐๐.๐ (๓)
รวม	๒๐.๘ (๕๓)	๒๖.๘ (๔๔)	๔๓.๑ (๕๑)	๓๓.๗ (๗๑)	๒๓.๖ (๔๕)	๕๖.๘ (๑๐๐)	๑๐๐.๐ (๖๑๑)

ⁿ ขนาดตัวอย่างต่ำกว่า ๕

เสนอแนะเกี่ยวกับสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการที่เด็กตกต่ำชั้นมากในท้องถิ่นชนบท
อยู่ในระดับชั้นประถมตอนต้น ปีที่ ๑ และปีที่ ๒ มากที่สุด อย่างไรก็ตามก็โดยส่วนรวม
ทุกอายุแล้วก็แสดงให้เห็นว่าเด็กในชนบทถึงร้อยละ ๔๓.๑ เป็นผู้ที่เรียนต่ำกว่าปรกติ

ลักษณะอาชีพ

อาชีพส่วนใหญ่ของผู้ที่เข้ามาในกำลังแรงงานในชนบทของประเทศไทย
ได้แก่ผู้ทำงานในคานเกษตรกรรมมีจำนวนถึง ๔๐๒ คน ประมาณร้อยละ ๖๔.๓ อัตรา
ของผู้ไม่มีงานทำสูงถึงร้อยละ ๒๓.๕ (๑๔๙ คน) มีมากในกลุ่มอายุ ๑๑ - ๑๓ ปี
และ ๑๔ - ๑๖ ปี เนื่องจากยังเด็กมาก โอกาสในการเข้าสู่อุตสาหกรรมน้อย
ถึงแม้จะเป็นอาชีพในเชิงเกษตร ซึ่งเด็กที่ไม่มีงานทำเหล่านี้อาจอยู่บ้านเฉย ๆ หรือ
อาจช่วยทำงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นช่วยเลี้ยงน่อง เป็นต้น

อาชีพกรรมกรของเด็กวัยรุ่น ๔๒ คน ส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้รับจ้างทำงานใน
ประเภทอื่นที่ไม่ใช่เกษตรกรรม เช่นกรรมกรรับจ้างขนดิน การก่อสร้าง หรือรับ
จ้างทำงานประเภทอุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นต้น อาชีพที่เด็กวัยรุ่นทำน้อยมากได้
แก่ค้าขาย มีเพียง ๑๐ คนเท่านั้น และอาชีพอื่น ๆ ซึ่งไม่สามารถจะจัดรวมเข้า
ประเภทใด เพราะมีตัวอย่างน้อยเพียง ๑๒ คน ได้แก่อาชีพเบ็ดเตล็ดในเชิง
อุตสาหกรรม เช่น ชีบรด รับจ้างส่งของ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การประกอบอาชีพประเภทอื่นที่ไม่ใช่เกษตรกรรมของเด็กวัยรุ่น
ในชนบทมีน้อยมาก ส่วนใหญ่แล้วจะประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม ซึ่งมักจะได้อา
แรงน้อย ทั้งนี้เมื่อมองความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการศึกษา (ตาราง ๕) จะพบว่า
ส่วนใหญ่จบการศึกษาเพียงแค่ชั้นประถมปีที่ ๔ ตามเกณฑ์บังคับ (ร้อยละ ๔๕.๔) ต่ำ
กว่าชั้นประถมปีที่ ๔ ร้อยละ ๘.๕ และมีเพียงร้อยละ ๕.๑ เท่านั้นที่จบการศึกษาสูง
กว่าชั้นประถมปีที่ ๔ ซึ่งจะเป็นผู้ทำงานประเภทอื่นมากกว่าที่จะทำงานในคานเกษตร
แสดงถึงว่าระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะอาชีพของเด็กวัยรุ่นที่มีงานทำ ส่วน
ใหญ่ที่จบการศึกษาชั้นต่ำจะมีอาชีพทางเกษตรกรรม ถ้าจบการศึกษาสูงกว่าระดับชั้น
ประถมปีที่ ๔ ซึ่งมีจำนวนน้อยจะมีแนวโน้มในการประกอบอาชีพอื่นมากกว่า

ตาราง ๕ จำนวนร้อยละของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามกลุ่มอายุ การศึกษา และลักษณะอาชีพ

กลุ่มอายุ และระดับการศึกษา	ลักษณะอาชีพ					รวม
	เกษตรกร กรรม	ค้าขาย	กรรมกร	อื่น ๆ	ไม่มี งานทำ	
<u>๑๑ - ๑๓</u>						
ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๖.๙	-	*ก	-	๑๓.๑	๕.๐ (๑๔)
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๙๐.๗	*ก	๔๕.๗	*ก	๔๖.๒	๔๘.๐ (๑๗๕)
สูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๒.๖	-	-	*ก	*ก	๓.๐ (๖)
รวม	๑๐๐.๐ (๑๑๗)	*ก (๒)	๑๐๐.๐ (๗)	*ก (๔)	๑๐๐.๐ (๖๙)	๑๐๐.๐ (๑๘๕)
<u>๑๔ - ๑๖</u>						
ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๙.๖	-	*ก	-	*ก	๘.๕ (๒๑)
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๔๘.๙	*ก	๖๔.๔	*ก	๔๕.๕	๔๘.๖ (๑๔๘)
สูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๕.๕	-	*ก	-	*ก	๕.๙ (๑๓)
รวม	๑๐๐.๐ (๑๕๕)	*ก (๓)	๑๐๐.๐ (๑๖)	*ก (๓)	๑๐๐.๐ (๕๕)	๑๐๐.๐ (๒๒๒)
<u>๑๗ - ๑๙</u>						
ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๗.๓	-	*ก	-	*ก	๘.๒ (๔)
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๘๗.๓	*ก	๗๓.๗	*ก	๗๙.๖	๘๘.๙ (๑๗๖)
สูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๕.๔	*ก	*ก	*ก	*ก	๖.๙ (๑๓)
รวม	๑๐๐.๐ (๑๔๐)	๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๑๙)	๑๐๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๖๓)	๑๐๐.๐ (๑๙๖)

ตาราง ๕ (ต่อ)

	ลักษณะอาชีพ					
	เกษตรกรรม	ค้าขาย	กรรมกร	อื่น ๆ	ไม่มีงานทำ	รวม
รวมอายุ						
ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๖.๘	-	๑๘.๘	* ก	๑๐.๒	๔.๕ (๘๙)
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๘๐.๓	๘๐.๐	๘๘.๘	๖๖.๓	๘๓.๖	๘๕.๘ (๕๓๘)
สูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๓.๘	* ก	๑๐.๒	* ก	๖.๖	๕.๑ (๓๒)
รวม	๑๐๐.๐ (๘๖๒)	๑๐๐.๐ (๑๐)	๑๐๐.๐ (๘๒)	๑๐๐.๐ (๑๒)	๑๐๐.๐ (๑๘๙)	๑๐๐.๐ (๖๑๓)

* ขนาดตัวอย่างต่ำกว่า ๕